

Skriftlig redegørelse

(Redegørelsen er optrykt i den ordlyd, hvori den er modtaget).

Redegørelse af 19/11 96 om Danmarks medlemskab af Schengensamarbejdet (Redegørelse nr. R 5).

Justitsministeren (Bjørn Westh):

1. Indledning

Den 1. maj 1996 blev de fem nordiske lande observatører i Schengen-samarbejdet, der er et mellemstatsligt samarbejde.

Der er nu lagt op til, at aftalerne om de fem nordiske landes deltagelse i Schengen-samarbejdet kan undertegnes på et møde i Schengens Eksekutiv-komité den 19. december 1996. De nordiske lande kan således efter ratifikation af aftalerne indtræde i et videre europæisk samarbejde om fri personbevægelighed og om bekæmpelse af international kriminalitet, samtidig med at den nordiske pasunion, der i over 40 år har udgjort et samarbejde mellem de nordiske lande om nogle af de tilsvarende emner, kan videreføres.

På den baggrund følger nedenfor regeringens skriftlige redegørelse til Folketinget om Danmarks medlemskab af Schengen-samarbejdet.

2. Hovedelementer i Schengen-samarbejdet

Schengen-samarbejdet indeholder to overordnede hovedelementer.

Det ene hovedelement er den fri personbevægelighed, idet der ikke må udføres politimæssig kontrol af personer, som krydser en såkaldt indre grænse mellem to medlemslande – det vil først og fremmest sige fælles landegrænser samt grænser, der passerer med fly- eller færgeforbindelser mellem medlemslandene. Danmarks deltagelse i Schengen-samarbejdet vil derfor gøre det lettere for danske erhvervsdrivende, turister m.v. at rejse i Europa.

En tilsvarende målsætning om fri personbevægelighed er indeholdt i reglerne om det såkaldte indre marked, der blev vedtaget i 1986 af medlemmerne af Den Europæiske Union (dengang De Europæiske Fællesskaber). Efterfølgende har det imidlertid vist sig, at der ikke blandt samtlige EU-lande har kunnet opnås – og heller ikke er umiddelbar udsigt til – enighed om regler, der realiserer den fri personbevæge-

lighed. Regeringen anser på den baggrund dansk medlemskab af Schengen-samarbejdet for at være et velegnet alternativ i bestræbelserne på at indgå i et europæisk samarbejde om fri personbevægelighed.

Det skal i den forbindelse fremhæves, at en af konsekvenserne ved manglende dansk deltagelse i Schengen-samarbejdet ville være en forpligtelse for de nuværende Schengen-lande til at indføre en skærpet kontrol ved grænserne til Danmark. Ikke mindst ved den dansk-tyske landegrænse måtte der i så fald forventes en strammere tysk kontrol med deraf følgende øget risiko for væsentligt længere ventetider ved grænsepassage. Desuden måtte det forudses, at navnlig Tyskland også ville være nødsaget til i langt højere grad end tilfældet er i dag at håndhæve et såkaldt transportøransvar – dvs. et ansvar, hvor danske turistvognmænd m.v. kunne blive pålagt store bøder, såfremt de har befordret passagerer uden fornøden opholdstilladelse m.v. til Tyskland.

Det var således også for at undgå en sådan øget tysk kontrol m.v. ved landegrænsen, at regeringen i 1994 besluttede at ansøge om optagelse i Schengen-samarbejdet. I tilknytning her til tilkendegav Tyskland over for den danske regering, at man som følge af udsigten til Danmarks deltagelse i Schengen-samarbejdet ville stræbe efter indtil videre at undgå en væsentlig stramning af kontrollen ved landegrænsen samt af de nævnte regler om transportøransvar.

Det andet hovedelement i Schengen-samarbejdet er en styrkelse af indsatsen mod international kriminalitet og illegal indvandring.

Denne indsats skal blandt andet udgøre en modvægt til den fri personbevægelighed, således at personkontrollens bortfald på de indre grænser ikke kan misbruges af f.eks. personer, som måtte være eftersøgt eller udvist i anledning af begået kriminalitet.

Herudover skal Schengen-landenes udvidede samarbejde om bekæmpelse af grænseoverskridende kriminalitet m.v. ses i lyset af de senere års udvikling i det internationale samfund. Med denne udvikling, herunder i de central- og øst-europæiske lande, er verden og ikke mindst Europa populært sagt blevet mindre – og det gælder også for de kriminelle. Det indebærer, at der mere end nogensinde tidligere er behov for et tæt internationalt samarbejde om blandt andet udveksling af oplysninger og erfaringer til brug for det enkelte lands bekæmpelse af kriminalitet. For regeringen er det således udtryk for